

PURUVESI-STRATEGIA

Pro Puruvesi ry on laatinut Puruvesi-strategian syksyn 2011 aikana. Yhdistyksen hallitus hyväksyi sen 15.10.2011. Strategia on lähetetty Etelä Savon ja Pohjois-Karjalan ELY-keskuksiin, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan metsäkeskuksiin, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ProAgriolle sekä Kerimäen, Punkaharjun ja Kesälahden kuntiin. Puruvesi-strategiaa tarkistetaan yhteistoiminnassa ainakin em. tahojen kanssa.

1. Strategian tavoite

- strategiassa päätetään Puruveden tilaan vaikuttavista keskeisistä tavoitteista ja toiminnan suuntaviivoista
- strategia suuntaa eri osapuolten toimintaa yhteisesti hyväksytyjen tavoitteiden toteuttamiseksi
- strategia tarkentaa osapuolten keskinäistä vastuunjakoja ja yhteistoimintaa sekä antaa perusteita tarkemmalle suunnittelulle ja tarvittaville toimenpiteille
- strategian hyväksyvät keskeiset kohdassa 7.1. mainitut Puruveden tulevaisuuteen vaikuttavat osapuolet

2. Visio

- Puruvesi on Suomen puhdas- ja kirkasvetisin suuri vesistö sille ominaisine kasveineen ja eläimineen
- Puruvesi tarjoaa ainutlaatuisia elämyksiä ja viihtyisyyttä rantojensa ja seutukuntansa asukkaille ja on tunnettu matkailu- ja tutkimuskohde
- Puruveden vesi on arvokasta juomavettä ja poikkeuksellisen maukkaat ja puhtaat kalat ovat erityistuote

3. Tavoitteet

- **vuonna 2020** Puruvesi on palautettu lähivuosien edelleen heikkenevästä tilasta vähintään vuoden 2010 tasolle ja kehityssuunta on varmistettu jatkumaan myönteisenä
- **vuonna 2030** Puruveden selkävesillä ja selkävesien reuna-alueilla tilanne on palautettu 1960-luvun erinomaiselle tasolle kuten myös osalla ranta-alueista. Kaikilla ranta-alueilla tilanne on nykytasoa selvästi parempi. Vesi on lähes kauttaaltaan juomakelpoista.

4. PURUVEDEN tila

- perustilanne ilmenee Pro Puruvesi ry:n muistion 15.10.2010 ”Etenemisvaihtoehtoja ja ehdotuksia Puruveden tilan parantamiseksi” kohdista 1 ja 2.2. edelleen varsin ajantasaisesti
- laaja sinileväesiintymä Putkiniemen-Ruokkeen suunnalla elo- syyskuussa 2011 ja sen tutkimuksissa saatava tietous on tärkein Puruveden tilaan lisättävä uusi asia

5. Toiminnan suuntaviivat

5.1. Tutkimus

- vuoteen 2015 mennessä on saatava käyttöön kattava tutkimusaineisto koko Puruveden tilasta ml. valuma-alueet
- alkuvaiheen tutkimusta ohjataan pahimpien ongelma-alueiden kiireellisimpien toimenpiteiden oikeaksi suuntaamiseksi
- Puruvesi nostetaan valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin kiinnostavaksi tutkimuskohteeksi
- Puruvedellä kehitettävillä tutkimusmenetelmillä ja -välineistöllä sekä tutkimustuloksilla tulee olla myös valtakunnallista ja kansainvälistä merkitystä

5.2. Isot kunnostushankkeet

- Naaranlahden-Haudanlahden- Ristlahden-Suurenkylänlahden valuma-alueilla sekä Putkiniemen sisäisillä valuma-alueilla kosteikko- ja muut tarvittavat työt käynnistetään täysimittaisesti 2012 ja on saatava päätökseen 2013
- Haudanlahden-Mehtolanlahden-Ristlahden sekä Putkiniemen länsi- ja itäreunan pienten lahtialueiden kunnostustöiden suunnitelmat tulee valmistua vuonna 2012 ja kunnostustyöt käynnistetään täysimittaisesti vuonna 2013
- muille pahimmille ongelma-alueille (5-7) ja niiden valuma-alueille laaditaan toimenpidesuunnitelmat vuosien 2012-2014 aikana. Kiireellisimpien toimenpiteiden toteutus aloitetaan (osittain jatketaan käynnissä olevia) vuonna 2012 tai viimeistään vuonna 2013 ja niitä jatketaan em. toimenpidesuunnitelman mukaisesti
- mikäli ongelma-alueilla tarjoutuu edullinen mahdollisuus kokonaisuutta palvelevaan yksittäiseen toimeen, ne toteutetaan odottamatta koko alueen kattavaa hanketta
- vakavat akuutit tilanteet kuten laajat sinileväesiintymät otetaan huomioon eri alueiden kiireysjärjestyksien ja toimenpiteiden nopeina tarkennuksina

5.3. Pienet kunnostushankkeet ja muut tilannetta parantavat toimet

- aktivoidaan omien rantojen kunnostajia mm. ohjaamalla oikeisiin menettelytapoihin
- aktivoidaan mm. asiantuntijatuella ja taloudellisesti kyläyhteisöjä ja muita vapaaehtoistoimijoita sekä vesialueiden omistajia kunnostamaan isojen kunnostuskohteiden välisiä ranta-alueita ja niiden valuma-alueita
- aktivoidaan maa- ja metsätalouden harjoittajia sekä muuta yritystoimintaa ottamaan entistä paremmin huomioon toimintansa vaikutukset Puruvedeen mm. lisäämällä edelleen tietoisuutta toimien vaikutuksista sekä saatavissa olevista tuista ja auttamalla tukien saamiseen liittyvissä käytännön toimissa
- parannetaan Puruveden puhtautta tukevaa infrastruktuuria matkailijoiden,

matkailuyrittäjien ja muiden Puruvedellä liikkuvien käyttöön ja tehostetaan siihen liittyvää tiedottamista myös ulkomaalaisille

- kohdennetaan jätevesineuvontaa ja määräysten valvontaa voimakkaasti Puruveden ranta- ja valuma-alueiden asukkaille

- lisätään tietoisuutta erilaisten toimenpiteiden ja tottumusten vaikutuksesta Puruveteen

- lupaviranomaiset ottavat Puruveden erityisluonteen ja tilan tärkeäksi näkökohdaksi lupavalmisteluissa ja -päätöksissä

- tarkastellaan riittävätkö nykyiset säädökset ja määräykset turvaamaan Puruveden puhtauden ottaen huomioon Puruveden erityispiirteet (mm. veden poikkeuksellinen kirkkaus ja hidas vaihtuvuus)

6. Resurssit

- tarkastellaan henkilöstöresursseja, rahoitusmahdollisuuksia ja vuosittaisia kustannusarvioita kun toimintalinjaukset on käsitelty

- EU-perusteinen rahoitus tulee olemaan täysin välttämätöntä

- kustannukset tullevat olemaan ensimmäisen kymmenen vuoden aikana yhteensä miljoonia euroja

7. Vastuujako ja johtaminen

7.1. Vastuujako

- viranomaisten perusvastuut on määritelty säädöksissä

- Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ELY-keskuksilla on omilla alueillaan kokonaisvastuu Puruveden tilasta ja siihen liittyvistä toimista

- rantakunnilla on paikallinen viranomaisvastuu Puruvedestä

- Itä-Suomen aluehallintovirastolla on vastuu tietyistä merkittävistä lupa-asioista

- Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan metsäkeskuksilla on omilla alueillaan vastuuta metsätalouteen liittyvistä toimista Puruveden valuma-alueilla

- Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ProAgrialla on omilla vastuualueillaan

- maatalouteen ja erityisviljelmiin liittyvää vastuuta Puruveden valuma-alueilla

- vesialueen omistajilla on vastuuta vesialueella Puruveden tilasta

- Pro Puruvesi ry:llä on sääntöjensä mukaan vapaaehtoisjärjestön vastuuta Puruveden puhtaudesta

- muillakin vapaaehtoisjärjestöillä saattaa olla säännöissään selkeitä viittauksia myös vesistöistä huolenpitoon mm. lisäämässä asukkaiden viihtyvyyttä

- johtuen Puruveden kuulumisesta kahden maakunnan alueelle tulee viranomaisten tarkentaa keskinäisiä vastuitaan ja yhteistoimintaansa esim.

- yhteistyöimintasopimuksin

7.2. Johtaminen

- viranomaisilla on säädösten mukainen perusvastuu oman vastuualueensa johtamisesta

- johtuen Puruveden tärkeydestä ja tilanteen vaatimista merkittävistä pitkäaikaisista

toimenpiteistä nimetään eri osapuolten toiminnan koordinoimiseksi Puruvesi-ohjausryhmä ja sen avuksi asioita valmistelemaan asiantuntijaryhmä

- em. ohjausryhmään kohdassa 7.1. mainitut keskeiset tahot nimeävät päätösvaltaisia edustajia. Lisäksi ohjausryhmään tulee saada tutkimussektorin keskeisyydestä johtuen riittävä tutkimustahojen edustus.

- em. asiantuntijaryhmään kohdassa 7.1. mainitut keskeiset tahot nimeävät vesistöasioiden erityisasiantuntijoita. Lisäksi varmistetaan riittävä paikallistuntemus.

- selvitetään tarve projektihenkilöstön palkkaamiseen

8. Tiedotustoiminta

- tiedotustoiminta on strateginen asia ja otetaan huomioon kaikessa toiminnassa

- tiedotustoiminta on avointa, aktiivista ja tasapuolista

- painopiste tiedotustoiminnassa kohdistuu paikallisten ja vapaa-ajan asukkaiden informoimiseen Puruveden tilasta, suunnitelluista ja meneillään olevista toimenpiteistä sekä eri tahojen mahdollisuuksista tilanteen parantamiseen

- tässä käytetään erityisesti paikallisten ja maakunnallisten lehtien sekä alueradion antamia mahdollisuuksia

- Puruveden erityisluonteesta ja valtakunnallisesta merkityksestä johtuen Puruvedelle haetaan myös valtakunnallista tunnettavuutta tiedotusvälineiden ja tapahtumien kautta

- kohdassa 7.1. mainitut keskeiset tahot tiedottavat omissa tiedotteissaan ja tapahtumissaan (mm. kotisivut, määräaikaistiedotteet, messut) tärkeistä Puruvedeen liittyvistä asioista

- kohdassa 7.1. mainittujen keskeisten Puruvedeen liittyvien osapuolten keskinäisellä tiedotuksella on varmistettava keskeisille toimijoille yhtenäinen tilannekuva

- tiedottamisessa noudatetaan tarkentuvan tiedotuksen periaatetta – ei jäädä

- odottamaan täydellistä tietoa, vaan tehdään tarkennuksia lisätietojen saannin myötä

- tärkeimmissä tapahtumissa sovitaan tiedottamisvastuu